

IV

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

SKUPNI ODBOR EGP

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE

št. 313/06/COL

z dne 25. oktobra 2006

o devetinpetdeseti spremembi procesnih in materialnih pravil na področju državne pomoči z uvedbo novega poglavja 10.B – Državna pomoč za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednje velika podjetja

NADZORNI ORGAN EFTE ⁽¹⁾ JE –

ob sklicevanju na Procesna in materialna pravila na področju državne pomoči ⁽⁴⁾, ki jih je Nadzorni organ sprejel 19. januarja 1994 ⁽⁵⁾,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ⁽²⁾ in zlasti členov 61 do 63 Sporazuma ter Protokola 26 k Sporazumu,

ker je Komisija Evropskih skupnosti (v nadaljnjem besedilu „Komisija“) 19. julija 2006 sprejela Smernice Skupnosti o državni pomoči za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednje velika podjetja ⁽⁶⁾,

ob upoštevanju Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča ⁽³⁾ ter zlasti člena 24 in člena 5(2)(b) Sporazuma,

ker je to sporočilo pomembno tudi za evropski gospodarski prostor,

ob upoštevanju člena 1 dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču,

ker je treba po celotnem evropskem gospodarskem prostoru zagotoviti enotno uporabo pravil EGP o državni pomoči,

ker po členu 24 Sporazuma o nadzornem organu in sodišču Nadzorni organ uveljavlja določbe Sporazuma o EGP v zvezi z državno pomočjo,

ker mora v skladu s točko II pod naslovom SPLOŠNO na koncu Priloge XV k Sporazumu o EGP Nadzorni organ, po posvetovanju s Komisijo, sprejeti zakone, ustrezne tistim, ki jih je sprejela Komisija,

ker po členu 5(2)(b) Sporazuma o nadzornem organu in sodišču Nadzorni organ izdaja obvestila ali smernice o zadevah, obravnavanih v Sporazumu o EGP, če ta sporazum ali Sporazum o nadzornem organu in sodišču izrecno tako določa ali če Nadzorni organ meni, da je to potrebno,

⁽⁴⁾ V nadaljnjem besedilu „Smernice o državni pomoči“.

⁽¹⁾ V nadaljnjem besedilu „Nadzorni organ“.

⁽²⁾ V nadaljnjem besedilu „Sporazum o EGP“.

⁽³⁾ V nadaljnjem besedilu „Sporazum o nadzornem organu in sodišču“.

⁽⁵⁾ Smernice o uporabi in razlagi členov 61 in 62 Sporazuma o EGP ter člena 1 Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču, ki jih je sprejel in izdal Nadzorni organ EFTA 19. januarja 1994, objavljene v UL L 231, 3.9.1994, in Dopolnilu EGP k UL št. 32, 3.9.1994. Smernice so bile nazadnje spremenjene 19. aprila 2006. V nadaljnjem besedilu „Smernice o državni pomoči“.

⁽⁶⁾ UL C 194, 18.8.2006, str. 2.

ob posvetovanju s Komisijo,

ob sklicevanju, da se je Nadzorni organ o zadevah posvetoval z državami Efte z dopisi Islandiji, Lihtenštajnu in Norveški z dne 10. oktobra 2006 –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Smernice o državni pomoči se dopolnijo z uvedbo novega poglavja 10.B o državni pomoči za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednje velika podjetja. Novo poglavje vsebuje Priloga k tej odločbi.

Člen 2

Države Efte se o tej odločbi obvestijo z dopisom, skupaj z izvodom odločbe, ki vključuje Prilogo. Države Efte so naprošene, da v dveh mesecih sporočijo svoje soglasje s predlaganimi ustreznimi ukrepi, kot so navedeni v dopisu (glej točke 83 do 85 Smernic).

Člen 3

Komisija se v skladu s točko (d) Protokola 27 k Sporazumu o EGP obvesti z izvodom te odločbe, vključno s Prilogo.

Člen 4

Ta odločba, vključno s Prilogo, se objavi v sklopu EGP *Uradnega lista Evropske unije* in Dopolnilu EGP k *Uradnemu listu Evropske unije*.

Člen 5

Verodostojna je le angleška različica.

V Bruslju, 25. oktobra 2006

Za Nadzorni organ Efte

Bjørn T. GRYDELAND
Predsednik

Kristján A. STEFÁNSSON
Član kolegija

PRILOGA

„10B. DRŽAVNA POMOČ ZA SPODBUJANJE NALOŽB RIZIČNEGA KAPITALA V MALA IN SREDNJE VELIKA PODJETJA**10B.1 UVOD****10B.1.1 RIZIČNI KAPITAL KOT CILJ EGP**

- (1) Rizični kapital zadeva financiranje podjetij z lastniškim kapitalom z ugotovljenim potencialom hitre rasti na njihovih zgodnjih stopnjah. Po rizičnem kapitalu navadno povprašujejo podjetja s potencialom rasti, ki nimajo zadostnega dostopa do kapitalskih trgov, ponujajo pa ga investitorji, ki so pripravljeni prevzeti veliko tveganje v zameno za morebitne nadpovprečne donose od vloženega lastniškega kapitala.
- (2) Komisija Evropskih skupnosti (v nadaljnjem besedilu „Komisija“) je 19. julija 2006 izdala Smernice Skupnosti o državni pomoči za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednje velika podjetja ⁽¹⁾.
- (3) Podlaga in ozadje za nove smernice Komisije o rizičnem kapitalu je ugotovitev, da ni na voljo zadostna stopnja rizičnega kapitala za zagon inovativnih mladih podjetij. Komisija je junija 2005 objavila „Akcijski načrt državnih pomoči – Manjša in bolj usmerjena državna pomoč: časovni načrt za reformo državnih pomoči 2005–2009“ ⁽²⁾ (Akcijski načrt državnih pomoči). V Akcijskem načrtu državnih pomoči je poudarjen pomen izboljšanja poslovne klime in omogočanja hitre ustanovitve novih podjetij. V tem okviru je v Akcijskem načrtu državnih pomoči napovedan ponovni pregled Sporočila o državni pomoči in rizičnem kapitalu ⁽³⁾, da se odpravijo tržne nepopolnosti, ki vplivajo na zagotavljanje rizičnega kapitala za novoustanovljena ter mlada in inovativna mala in srednje velika podjetja („MSP“), zlasti s povečanjem prilagodljivosti pravil, ki jih vsebuje Sporočilo o državni pomoči in rizičnem kapitalu.
- (4) Čeprav je glavna vloga trga zagotoviti dovolj rizičnega kapitala v evropskem gospodarskem prostoru, je na trgu rizičnega kapitala prisotna „vrzel lastniških sredstev“, to je trajno pomanjkanje na kapitalskem trgu, ki preprečuje ponudbi, da bi zadostila povpraševanju po ceni, sprejemljivi za obe strani, kar negativno vpliva na evropska MSP. Vrzel zadeva predvsem visokotehnoška, inovativna in zlasti mlada podjetja z visokim potencialom rasti. Vendar pa je lahko povezana tudi s širšim sklopom podjetij različnih starosti in različnih sektorjev z manjšim potencialom rasti, ki ne morejo pridobiti financiranja za svoje projekte širitve brez zunanjega rizičnega kapitala.
- (5) Obstoj vrzeli lastniškega kapitala lahko upraviči dodelitev državnih pomoči v nekaterih omejenih okoliščinah. Če je državna pomoč pravilno usmerjena, je lahko za zagotavljanje rizičnega kapitala učinkovito sredstvo za zmanjševanje ugotovljenih tržnih nepopolnosti na tem področju in za spodbujanje zasebnega kapitala.
- (6) Te smernice nadomeščajo poglavje 10A ⁽⁴⁾, Državna pomoč in rizični kapital, Smernic Nadzornega organa o državni pomoči ter opredeljujejo pogoje, pod katerimi se državna pomoč za naložbe rizičnega kapitala lahko šteje za združljivo s Sporazumom o EGP. Te smernice pojasnjujejo pogoje obstoja državne pomoči v skladu s členom 61(1) Sporazuma o EGP in merila, ki jih bo uporabil Nadzorni organ pri presoji združljivosti ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom v skladu s členom 61(3) Sporazuma o EGP.

10B.1.2 IZKUŠNJE NA PODROČJU DRŽAVNIH POMOČI ZA RIZIČNI KAPITAL

- (7) Te smernice temeljijo na Smernicah Skupnosti o državni pomoči za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednja velika podjetja, ki so bile oblikovane ob upoštevanju izkušenj, pridobljenih z uporabo Sporočila o državni pomoči in rizičnem kapitalu, ki ustreza Smernicam Nadzornega organa o državni pomoči in rizičnem kapitalu ⁽⁵⁾. Pripombe, ki jih je prejela Komisija, iz javnih posvetovanj držav EGP in zainteresiranih strank o ponovnem pregledu Sporočila o državni pomoči in rizičnem kapitalu, Akcijskem načrtu državnih pomoči in Sporočilu o državnih pomočeh za inovacije ⁽⁶⁾ so se prav tako upoštevale. Izkušnje Komisije in pripombe, prejete pri posvetovanjih, so pokazale, da je Sporočilo o državni pomoči in rizičnem kapitalu na splošno dobro delovalo v praksi, vendar pa so pokazale tudi potrebo po povečanju fleksibilnosti pri uporabi pravil in po prilagoditvi pravil v skladu s spremenenim položajem na trgu rizičnega kapitala. Poleg tega so izkušnje pokazale, da za nekatere vrste naložb rizičnega kapitala na nekaterih območjih ni bilo vedno mogoče izpolniti pogojev, določenih v Sporočilu o državni pomoči in rizičnem kapitalu, in zato v teh primerih rizičnega kapitala ni bilo mogoče ustrezno podpreti z državnimi pomočmi. Nadalje so izkušnje tudi pokazale nizko splošno donosnost skladov rizičnega kapitala, ki prejemajo pomoč. Nadzorni organ se strinja z zgornjimi mnenji.

⁽¹⁾ UL C 194, 18.8.2006, str. 2.

⁽²⁾ COM(2005) 107 konč. – SEC(2005) 795.

⁽³⁾ UL C 235, 21.8.2001, str. 3.

⁽⁴⁾ Glede poglavja 10A in njegove uporabe za nezakonito pomoč glej točko 82 tega poglavja.

⁽⁵⁾ Poglavje 10A Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽⁶⁾ COM(2005) 436 konč.

- (8) Za odpravo teh težav sprejemajo te smernice v določenih okoliščinah bolj prilagodljiv pristop, tako da državam Efte omogočajo, da svoje ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom bolje usmerjajo na zadevne tržne nepopolnosti. Te smernice določajo tudi nadgrajen gospodarski pristop pri presoji združljivosti ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom s Sporazumom o EGP. Ocena združljivosti shem v skladu s Smernicami Nadzornega organa o državni pomoči in rizičnem kapitalu je že temeljila na sorazmerno zapleteni gospodarski analizi, ki se osredotoča na obseg tržne nepopolnosti in usmerjenost ukrepa. Zato so Smernice Nadzornega organa o državni pomoči in rizičnem kapitalu že pokazale glavni poudarek nadgrajenega gospodarskega pristopa. Vendar je bilo še vedno treba izpopolniti nekatera merila, da se zagotovi boljša usmerjenost ukrepa na zadevno tržno nepopolnost. Nove smernice zlasti vsebujejo elemente, s katerimi se zagotovi, da se dobičkonosne in strokovne odločitve o naložbah okrepijo za nadaljnje spodbujanje zasebnih investorjev k sovlaganju z državo. Poleg tega si prizadevajo zagotoviti jasnost, kadar so izkušnje s Sporočilom Komisije o državni pomoči in rizičnem kapitalu ter Smernice Nadzornega organa o državni pomoči in rizičnem kapitalu pokazale, da je to potrebno.

10B.1.3 PRESKUS IZRAVNAVE ZA DRŽAVNE POMOČI V PODORO NALOŽBAM RIZIČNEGA KAPITALA

10B.1.3.1 *Akcijski načrt državnih pomoči in preskus izravnave*

- (9) Komisija je v Akcijskem načrtu državnih pomoči poudarila pomen krepitve gospodarskega pristopa k analizi državnih pomoči. To se kaže v usklajevanju možnih pozitivnih učinkov ukrepa pri doseganju cilja skupnega interesa v primerjavi z njegovimi možnimi negativnimi učinki glede izkrivljanja konkurence in trgovanja. Preskus izravnave, kot je opisan v Akcijskem načrtu državnih pomoči, je sestavljen iz treh korakov, prva dva se nanašata na pozitivne učinke, zadnji pa na negativne učinke in na posledično izravnavo:

- (1) Ali je ukrep pomoči namenjen natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa, kot so rast, zaposlovanje, kohezija in okolje?
- (2) Ali je pomoč dobro oblikovana za doseg cilja skupnega interesa, in sicer, ali je predlagana pomoč usmerjena v tržno nepopolnost ali drug cilj?
- (i) Ali je državna pomoč ustrezen instrument politike?
- (ii) Ali obstaja spodbujevalni učinek, tj. ali pomoč spreminja obnašanje podjetij in/ali investorjev?
- (iii) Ali je ukrep pomoči sorazmeren, tj. ali bi bila lahko enaka sprememba v obnašanju dosežena z manj pomoči?
- (3) Ali so izkrivljanja konkurence in vpliv na trgovanje omejeni, tako da je splošna izravnavna pozitivna?

Preskus izravnave je prav tako pomemben za oblikovanje pravil državnih pomoči in presojo zadev, ki spadajo v njihov obseg.

10B.1.3.2 *Tržne nepopolnosti*

- (10) Nadzorni organ na podlagi izkušenj, pridobljenih pri uporabi določb o državni pomoči in rizičnem kapitalu, meni, da v EGP ni splošne tržne nepopolnosti rizičnega kapitala. Vendar pa sprejema dejstvo, da obstajajo tržne vrzeli za nekatere vrste naložb na nekaterih stopnjah razvoja podjetij. Te vrzeli so posledica pomanjkljive usklajenosti ponudbe in povpraševanja po rizičnem kapitalu ter se lahko na splošno opišejo kot vrzeli lastniškega kapitala.
- (11) Zagotavljanje sredstev lastniškega kapitala, zlasti za manjša podjetja, pomeni številne izzive za investitorja in za podjetje, v katero se vlaga. Investitor mora, kar zadeva ponudbo, skrbno analizirati ne le vsa ponujena poročila (kakor to stori posojilodajalec), temveč tudi celotno poslovno strategijo, da oceni možnosti ustvarjanja dobička iz naložbe in z naložbo povezana tveganja. Investitor mora biti tudi sposoben spremljati, ali upravljavci podjetja dobro izvajajo poslovno strategijo. Poleg tega mora investitor tudi načrtovati in izvesti strategijo izstopa, da ustvari tveganju ustrezen donos za naložbo s prodajo svojega deleža lastniškega kapitala v podjetju, ki je predmet naložbe.
- (12) Kar zadeva povpraševanje, mora podjetje razumeti prednosti in tveganja, ki so povezana z zunanjo naložbo lastniškega kapitala, pri lastnem razvoju ter pri pripravi zdravih poslovnih načrtov, ki zagotavljajo potrebna sredstva in mentorstvo. Zaradi pomanjkanja notranjega kapitala ali zavarovanja, potrebnega za pridobitev posojila, in/ali trdne kreditne zgodovine, se lahko podjetje srečuje z zelo omejenim financiranjem. Poleg tega mora podjetje deliti nadzor z zunanjim investitorjem, ki po navadi poleg deleža lastniškega kapitala dobi tudi pravico do sodelovanja pri odločitvah podjetja.

- (13) Posledično je usklajenost ponudbe in povpraševanja po rizičnem kapitalu lahko nezadostna, tako da je stopnja predvidenega rizičnega kapitala na trgu preveč omejena, podjetja pa kljub dobremu poslovnemu načrtu in možnostim za rast ne dobijo finančne podpore. Nadzorni organ meni, da se glavni vir tržne nepopolnosti, pomemben za trge rizičnega kapitala, ki še posebej vpliva na dostop do kapitala za MSP in podjetja na zgodnjih stopnjah njihovega razvoja ter ki lahko upraviči javno intervencijo, nanaša na nepopolne ali asimetrične informacije.

Nepopolne ali asimetrične informacije lahko povzročijo predvsem:

- (a) Transakcijske in agencijske stroške: potencialni investitorji se srečujejo z več težavami pri zbiranju zanesljivih podatkov o možnostih za uspešno poslovanje MSP ali novih podjetij ter posledično pri spremljanju in podpiranju razvoja podjetja. To se dogaja zlasti pri zelo inovativnih ali tveganih projektih. Poleg tega so majhni posli manj privlačni za investicijske sklade zaradi razmeroma visokih stroškov pri oceni rentabilnosti investicije in drugih stroškov transakcije.
- (b) Strah pred tveganjem: bolj je zagotavljanje rizičnega kapitala predmet nepopolne ali asimetrične informacije, bolj lahko investitorji postanejo zadržani do zagotavljanja rizičnega kapitala MSP. Drugače povedano, nepopolna ali asimetrična informacija povzroča stopnjevanje strahu pred tveganjem.

10B.1.3.3 *Primernost instrumenta*

- (14) Nadzorni organ meni, da lahko državna pomoč za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom pomeni ustrezen instrument v okviru omejitev in pogojev, določenih v teh smernicah. Vendar se je treba zavedati, da je zagotavljanje rizičnega kapitala predvsem tržna dejavnost, ki vključuje tržne odločitve. V tem okviru lahko k povečanju zagotavljanja rizičnega kapitala prispevajo tudi bolj splošni strukturni ukrepi, ki ne pomenijo državne pomoči, kot so spodbujanje podjetniške kulture, uvajanje bolj nevtralnega obdavčevanja različnih oblik financiranja MSP (na primer nov kapital, zadržani dobički in dolg), spodbujanje povezovanja trga ter zmanjševanje regulativnih omejitev, vključno z omejitvami za naložbe nekaterih vrst finančnih institucij (npr. pokojninskih skladov) in upravnimi postopki za ustanavljanje podjetij.

10B.1.3.4 *Spodbujevalni učinek in potrebnost*

- (15) Državna pomoč za rizični kapital mora imeti za posledico neto povečanje razpoložljivosti rizičnega kapitala MSP, zlasti s spodbujanjem naložb zasebnih investitorjev. Tveganje ‚mrtve teže‘ ali pomanjkanje spodbude pomeni, da bi lahko nekatera podjetja, ki se financirajo z javno podprtimi ukrepi, pridobila sredstva pod enakimi pogoji, tudi ob odsotnosti državne pomoči (izrivanje). Obstajajo dokazi, da se to dogaja, pa čeprav neizogibno le na ravni anekdot. V navedenih okoliščinah so javna sredstva neučinkovita.
- (16) Nadzorni organ zato meni, da pomoč v obliki rizičnega kapitala, ki ustreza pogojem, določenim v teh smernicah, zagotavlja obstoj spodbujevalnega učinka. Potreba po zagotavljanju spodbud je odvisna od obsega tržne nepopolnosti, povezane z različnimi vrstami ukrepov in prejemnikov. Zato so različna merila izražena v smislu obsega tranš razpoložljivega kapitala na ciljno podjetje, stopnje vključenosti zasebnih investitorjev ter upoštevanja zlasti velikosti podjetja in financirane stopnje poslovanja.

10B.1.3.5 *Sorazmernost pomoči*

- (17) Potreba po zagotavljanju spodbud je odvisna od obsega tržne nepopolnosti, povezane z različnimi vrstami ukrepov, prejemniki in razvojno stopnjo MSP. Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom je dobro oblikovan, če je pomoč potrebna v vseh svojih elementih, da ustvari spodbude za zagotavljanje lastniškega kapitala za MSP na stopnji zbiranja sredstev, na stopnji zagona in na zgodnjih stopnjah. Državna pomoč bo neučinkovita, če presega tisto, kar je nujno za spodbujanje večjega zagotavljanja rizičnega kapitala. Zlasti je za zagotovitev, da je pomoč omejena na najmanjši možni znesek, bistveno, da obstaja precejšnja zasebna udeležba in da so naložbe usmerjene v ustvarjanje dobičkov ter se upravljajo na podlagi tržnih zakonitosti.

10B.1.3.6 *Negativni učinki in splošna izravnava*

- (18) Sporazum o EGP od Nadzornega organa zahteva nadzor nad državno pomočjo, ki jo dodelijo države Efte. Zato mora Nadzorni organ budno zagotavljati dobro usmerjenost ukrepov in preprečevati huda izkrivljanja konkurence. Pri odločanju, ali je dodeljevanje javnih sredstev za ukrepe, usmerjene k spodbujanju rizičnega kapitala, združljivo s Sporazumom o EGP, bo Nadzorni organ kolikor je mogoče omejil naslednje vrste tveganj:
- (a) tveganje ‚izrivanja‘. Obstoj javno podprtih ukrepov lahko odvrne druge morebitne investitorje od zagotavljanja kapitala. Dolgoročno bi lahko to še naprej odvrčalo zasebna vlaganja v mlada MSP in tako povzročilo povečanje vrzeli lastniškega kapitala in hkrati ustvarjalo potrebo po dodatnem javnem financiranju;

- (b) tveganje, da bodo ugodnosti za investitorje in/ali investicijske sklade povzročile nedopustno izkrivljanje konkurence na trgu tveganega kapitala v škodo konkurentov, ki ne prejemajo istih ugodnosti;
- (c) tveganje, da bi zaradi čezmerne ponudbe javnega rizičnega kapitala za ciljna podjetja, ki ni vložen v skladu s tržno logiko, neučinkovita podjetja morda ostala na površju in bi nastala umetna inflacija njihovih vrednotenj, zaradi česar bi za zasebne investitorje postalo manj privlačno, da bi tem podjetjem ponudili rizični kapital.

10B.1.4 PRISTOP ZA NADZOR DRŽAVNIH POMOČI NA PODROČJU RIZIČNEGA KAPITALA

- (19) Zagotavljanje financiranja rizičnega kapitala podjetjem ne more biti povezano s tradicionalnim konceptom 'pravičenih stroškov', uporabljenih za nadzor državne pomoči, ki temeljijo na nekaterih posebnih stroških, za katere je pomoč dodeljena, in določitvijo najvišje intenzivnosti pomoči. Zaradi razlik med možnimi oblikami ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom, ki so jih pripravile države Efte, Nadzorni organ tudi ne more določiti togih meril, po katerih bi odločal, ali so taki ukrepi združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP. Presoja rizičnega kapitala tako pomeni odmik od običajnega načina, na katerega se izvaja nadzor državne pomoči.
- (20) Ker se je izkazalo, da Smernice Nadzornega organa o državni pomoči in rizičnem kapitalu na področju rizičnega kapitala v praksi dobro delujejo, je Nadzorni organ sprejel odločitev o nadaljevanju pristopa Sporočila in smernic ter s tem zagotovil njihovo neprekinjenost.

10B.2 PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

10B.2.1 PODROČJE UPORABE

- (21) Te smernice se uporabljajo le za sheme rizičnega kapitala, ki so usmerjene v MSP. Ne pomenijo pravne podlage za razglasitev *ad hoc* ukrepa, ki posameznemu podjetju zagotavlja kapital in ki je združljiv z delovanjem Sporazuma o EGP.
- (22) V teh smernicah ne sme nič izpodbijati združljivosti ukrepov državne pomoči, ki izpolnjujejo merila iz katerih koli drugih smernic, okvirov ali uredb, ki jih je sprejel Nadzorni organ.
- (23) Nadzorni organ bo posebej pozoren na potrebo po preprečitvi uporabe teh smernic, s katero bi obšli načela, določena v obstoječih okvirih, smernicah in uredbah.
- (24) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo posebej izključevati zagotavljanje pomoči podjetjem:
 - (a) v težavah, v smislu Smernic Nadzornega organa o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ⁽¹⁾;
 - (b) v ladjedelništvu ⁽²⁾, premogovništvu ⁽³⁾ in jeklarstvu ⁽⁴⁾.
- (25) Te smernice se ne uporabljajo za pomoč dejavnostim, povezanim z izvozom, namreč za pomoč, ki je neposredno povezana z izvoženimi količinami, za vzpostavitev in delovanje distribucijske mreže ali za druge tekoče odhodke, povezane z dejavnostmi izvoza, ter za pomoč, katere pogoj je, da ima uporaba domačega blaga prednost pred uporabo uvoženega blaga.

10B.2.2 OPREDELITEV POJMOV

- (26) Za namene teh smernic se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
 - (a) 'delež' pomeni lastniški delež v podjetju, ki ga izražajo delnice, izdane investitorjem;
 - (b) 'zasebni delež' pomeni zasebno (v nasprotju z javno) naložbo lastniškega kapitala v podjetja, ki ne kotirajo na borzi, vključno s tveganim kapitalom, zamenjavo kapitala in odkupi podjetij;

⁽¹⁾ Poglavje 16 Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽²⁾ Za te smernice veljajo opredelitve pojmov, določene v smernicah o državni pomoči za ladjedelništvo, poglavje 24B Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽³⁾ Za namen teh smernic pomeni 'premog' premog visoke, srednje in nizke stopnje kategorij A in B v smislu mednarodnega kodifikacijskega sistema za premog, ki ga je določila Gospodarska komisija Združenih narodov za Evropo.

⁽⁴⁾ Za namen teh smernic se uporablja definicija iz Priloge I v smernicah o nacionalni regionalni podpori za obdobje 2007–2013, poglavje 25B Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

- (c) ‚instrumenti navideznega lastniškega kapitala‘ pomenijo instrumente, katerih donos za imetnika (investitor/posojilodajalec) večinoma temelji na dobičku ali izgubah zadevnega ciljnega podjetja ter so nezavarovani ob neizpolnitvi obveznosti. Ta opredelitev izhaja iz pristopa, ki daje prednost vsebini pred obliko;
- (d) ‚naložbeni instrumenti z dolgom‘ pomenijo posojila ali druge instrumente financiranja, ki posojilodajalcu/investitorju zagotavljajo poglavitni del fiksnega najnižjega povračila in so vsaj deloma zavarovani. Ta opredelitev izhaja iz pristopa, ki daje prednost vsebini pred obliko;
- (e) ‚semenski kapital‘ pomeni financiranje, ki se zagotovi za preučevanje, presojo in razvoj začetnega koncepta pred zagonsko fazo;
- (f) ‚zagonski kapital‘ pomeni financiranje za razvoj proizvodov in začetno trženje, zagotovljeno podjetjem, ki še niso prodala svojih proizvodov ali storitev na trgu in še ne ustvarjajo dobička;
- (g) ‚začetni kapital‘ pomeni semenski in zagonski kapital;
- (h) ‚kapital za širitev‘ pomeni sredstva za širitev in razvoj podjetja, s katerimi se lahko posluje ali se ne more poslovati na meji rentabilnosti oziroma se posluje z dobičkom, za namene povečanja proizvodne zmogljivosti, razvoja trga ali proizvoda ali zagotavljanja dodatnega obratnega kapitala;
- (i) ‚tvegani kapital‘ pomeni naložbe investicijskih skladov (skladi tveganega kapitala), ki delujejo kot naročniki, v podjetja, ki ne kotirajo na borzi, ko upravljajo denar posameznikov, institucij ali lastni denar, ter se uporablja za financiranje začetne faze in širitve, ne pa za zamenjavo sredstev in odkupe;
- (j) ‚zamenjava kapitala‘ pomeni nakup obstoječih delnic v podjetju od druge zasebne organizacije za naložbe lastniškega kapitala ali drugega delničarja oziroma delničarjev. Zamenjava kapitala je imenovana tudi sekundarni nakup;
- (k) ‚rizični kapital‘ pomeni vlaganje lastniškega kapitala in navideznega lastniškega kapitala v podjetja, ko ta šele nastajajo (stopnje zbiranja sredstev, zagona in širitve), vključno z neformalno naložbo poslovnih angelov, tveganim kapitalom in alternativnimi borzami, specializiranimi za MSP, vključno s podjetji, ki se hitro razvijajo (v nadaljevanju imenovani nosilci naložb);
- (l) ‚ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom‘ so sheme za zagotavljanje ali spodbujanje pomoči v obliki rizičnega kapitala;
- (m) ‚prva javna prodaja‘ (PJO) pomeni postopek, s katerim se začnejo v javnosti prvič prodajati ali razdeljevati delnice podjetja;
- (n) ‚nadaljnja naložba‘ pomeni dodatno naložbo v podjetje, ki sledi začetni naložbi;
- (o) ‚odkup podjetja‘ pomeni odkup od trenutnih delničarjev vsaj kontrolnega deleža lastniškega kapitala podjetja, tako da se prevzamejo njihova sredstva in operacije s pogajanjem ali ponudbo v javnem razpisu;
- (p) ‚strategija izstopa‘ pomeni strategijo likvidacije holdingov s skladom tveganega kapitala ali zasebnega lastniškega kapitala skladno z načrtom za doseg najvišjega donosa, vključno s prodajo deleža, odpisi, odplačili prednostnih delnic/posojil, prodajo drugemu imetniku tveganega kapitala, prodajo finančni instituciji ali prodajami z javno ponudbo (vključno s prvimi javnimi prodajami);
- (q) ‚mala in srednje velika podjetja‘ (MSP) pomeni mala podjetja in srednje velika podjetja v smislu Uredbe Komisije (ES) št. 70/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri državni pomoči za mala in srednje velika podjetja ⁽¹⁾ ali katere koli uredbe, ki nadomešča navedeno uredbo;
- (r) ‚ciljno podjetje ali družba‘ pomeni podjetje ali družbo, v katero investitor ali investicijski sklad namerava vlagati;

⁽¹⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 33. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1040/2006 (UL L 187, 8.7.2006, str. 8). Vključeno v točko 1f Priloge XV k Sporazumu o EGP z Odločbo Skupnega odbora št. 80/2002.

- (s) „poslovni angeli“ so premožne fizične osebe, ki vlagajo neposredno v mlada nova in rastoča podjetja, ki ne kotirajo na borzi (semenski kapital), in jim dajejo nasvete, običajno v zameno za delež lastniškega kapitala v podjetju, a lahko zagotavljajo tudi druga dolgoročna sredstva;
- (t) „območja, ki prejemajo pomoč“ pomenijo regije, ki spadajo v obseg odstopanj, ki jih vsebuje člen 61(3)(a) ali (c) Sporazuma o EGP.

10B.3 UPORABA ČLENA 61(1) NA PODROČJU RIZIČNEGA KAPITALA

10B.3.1 BESEDILA, KI SE SPLOŠNO UPORABLJAJO

- (27) Obstajajo že številna objavljena besedila Nadzornega organa, ki dajejo razlago o tem, ali se posamezni ukrepi skladajo z opredelitvijo državne pomoči, in ki so morebiti primerna za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom. Ta besedila vključujejo Smernice Nadzornega organa o deležih organov oblasti ⁽¹⁾, Smernice Nadzornega organa o uporabi pravil o državni pomoči za ukrepe, ki zadevajo neposredno obdavčitev ustvarjenega dohodka ⁽²⁾ in Smernice Nadzornega organa o državnih jamstvih ⁽³⁾. Nadzorni organ bo pri presoji, ali ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom pomenijo državno pomoč, še naprej uporabljal ta besedila.

10B.3.2 PRISOTNOST POMOČI NA TREH RAVNEH

- (28) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom pogosto vključujejo kompleksne konstrukcije, oblikovane za spodbujanje rizičnega kapitala, saj javni organi ustvarjajo spodbude za eno skupino gospodarskih subjektov (investitorje), da zagotovijo sredstva za drugo (ciljna MSP). Glede na oblikovanje ukrepa, pa čeprav nameravajo javni organi morda le zagotoviti koristi drugi skupini, lahko državna pomoč koristi podjetjem iz ene oziroma druge ali obeh skupin. Razen tega v večini primerov ukrep predvideva ustanovitev sklada ali drugega nosilca naložb, ki obstaja ločeno od investitorjev in podjetij, v katera se vlaga. V takih primerih je treba tudi preučiti, ali se lahko sklad oziroma nosilec obravnava kot podjetje, upravičeno do državne pomoči.
- (29) Pri tem se šteje, da financiranje s sredstvi, ki niso državna sredstva v smislu člena 61(1) Sporazuma o EGP, zagotovijo zasebni investitorji. To velja zlasti za financiranje s strani Evropske investicijske banke in Evropskega investicijskega sklada.
- (30) Nadzorni organ bo pri določanju, ali so državne pomoči prisotne na vsaki od teh različnih ravni ⁽⁴⁾, upošteval naslednje posebne dejavnike.
- (31) **Pomoč investitorjem.** Kadar ukrep zasebnemu investitorju omogoča udeležbo v naložbah lastniškega kapitala ali navideznega lastniškega kapitala podjetja ali skupine podjetij po pogojih, ki so ugodnejši kakor za javne investitorje, ali kakor bi bili, če bi take naložbe izvedli ob odsotnosti ukrepa, potem se šteje, da taki zasebni investitorji prejemajo ugodnost. Take ugodnosti so lahko različno oblikovane, kakor je opredeljeno v oddelku 10B.4.2 teh smernic. To velja tudi, če zasebnega investitorja ukrep prepriča, da nameni prednost zadevnemu podjetju ali zadevnim podjetjem. Nasprotno, Nadzorni organ bo obravnaval naložbo, ki naj se izvede enakovredno med javnimi in zasebnimi investitorji, in tako ne pomeni državne pomoči, kadar bi bili njeni pogoji sprejemljivi za normalne gospodarske subjekte v tržnem gospodarstvu brez vsake državne intervencije. Domneva se, da je tako samo, če si javni in zasebni investitorji delijo natanko enaka negativna in pozitivna tveganja izgube in dobička ter so na isti stopnji podrejenosti, in po navadi, kadar vsaj 50 % sredstev ukrepa zagotovijo investitorji, ki so neodvisni od podjetij, v katera vlagajo.
- (32) **Pomoč investicijskemu skladu, nosilcu naložbe in/ali njegovemu upravljavcu.** Na splošno Nadzorni organ meni, da je investicijski sklad ali nosilec naložbe posredniški nosilec za transfer pomoči investitorju in/ali podjetjem, v katera se vlaga, in ne sam po sebi prejemnik pomoči. Vendar pa lahko na primer fiskalni ukrepi ali drugi ukrepi, ki vsebujejo neposredne transferje naložbenemu nosilcu ali obstoječemu skladu s številnimi in različnimi investitorji in imajo značaj neodvisnega podjetja, pomenijo pomoč, razen če se naložba opravi po pogojih, ki bi bili sprejemljivi za normalne gospodarske subjekte v tržnem gospodarstvu, in torej ne ponuja ugodnosti prejemniku. Prav tako se bo štelo, da je pomoč upravljavcem sklada ali družbi za upravljanje prisotna, če njihovo plačilo ne izraža v celoti trenutnega tržnega plačila v podobnih razmerah. Po drugi strani se domneva, da ni pomoči, če so upravljavci ali družba za upravljanje izbrani z odprtim in preglednim postopkom javnega razpisa ali če ne prejemajo nobene druge ugodnosti, ki jo dodeljuje država.

⁽¹⁾ Poglavje 19 Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽²⁾ Poglavje 17.B Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽³⁾ Poglavje 17 Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

⁽⁴⁾ Vendar je treba omeniti, da je bolj verjetno, da jamstva, ki jih odobri država za naložbe rizičnega kapitala, vključujejo element pomoči investitorju, kar je obratno kot pri običajnih jamstvih za posojila, ki navadno pomenijo pomoč posojilodajalcu.

- (33) **Pomoč podjetjem, v katera se vlaga.** Zlasti bo Nadzorni organ, kadar je pomoč prisotna na ravni investitorjev, nosilca naložbe ali investicijskega sklada, praviloma upošteval, da se vsaj delno prenese na ciljna podjetja ter da tako obstaja tudi na njihovi ravni. Tako je tudi, ko odločitve o naložbah sprejemajo upravljalci sklada s čisto tržno logiko.
- (34) V primerih, ko je naložba izvršena pod pogoji, ki bi bili sprejemljivi za zasebnega investitorja v tržnem gospodarstvu brez vsake intervencije države, se podjetja, v katera se vlaga, ne bodo štela za prejemnike pomoči. Nadzorni organ bo zato preučil, ali so take odločitve o naložbah usmerjene izključno v ustvarjanje dobička in povezane z uravnoteženim poslovnim načrtom in projekcijami ter z jasno in realistično strategijo izstopa. Prav tako bodo pomembni izbor in mandat naložbe upravljalca sklada ali družbe za upravljanje ter odstotek in stopnja vključenosti zasebnih investitorjev.

10B.3.3 DE MINIMIS ZNESKI

- (35) Kadar je celotno financiranje v obliki rizičnega kapitala prejemnikom zagotovljeno kot *de minimis* v smislu Uredbe Komisije (ES) št. 69/2001 z dne 12. januarja 2001 o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES pri *de minimis* pomoči⁽¹⁾, se šteje, da se zanj ne uporablja člen 61(1) Sporazuma o EGP. Pri ukrepih v zvezi z rizičnim kapitalom uporabo pravila *de minimis* otežujejo težave z izračunom pomoči in tudi dejstvo, da lahko ukrepi zagotavljajo pomoč ne le ciljnim podjetjem, ampak tudi drugim investitorjem. Če je te težave mogoče rešiti, se pravilo *de minimis* še naprej uporablja. Torej, če shema zagotavlja javni kapital le do ustreznega praga *de minimis* za vsako podjetje v obdobju treh let, potem je zanesljivo, da je vsaka pomoč tem podjetjem in/ali investitorjem v predpisanem okviru.

10B.4 PRESOJA ZDRUŽLJIVOSTI POMOČI ZA RIZIČNI KAPITAL NA PODLAGI ČLENA 61(3)(c) SPORAZUMA O EGP

10B.4.1 SPLOŠNA NAČELA

- (36) Člen 61(3)(c) Sporazuma o EGP določa, da se za združljivo z delovanjem Sporazuma o EGP lahko šteje pomoč za olajšanje razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti, če ta pomoč ne vpliva negativno na pogoje trgovanja do mere, ki bi bila v nasprotju s skupnim interesom. Nadzorni organ bo razglasil ukrep v zvezi z rizičnim kapitalom za združljivega samo, če ugotovi, da ukrep pomoči povzroči večje zagotavljanje rizičnega kapitala, ne da bi negativno vplival na pogoje trgovanja do mere, ki bi bila v nasprotju s skupnim interesom, na podlagi preskusa izravnave, navedenega v oddelku 10B.1.3. Ta oddelek določa pogoje, na podlagi katerih bo Nadzorni organ štel, da je pomoč v obliki rizičnega kapitala združljiva s členom 61(3)(c) Sporazuma o EGP.
- (37) Kadar dobi Nadzorni organ popolno priglasitev, ki kaže, da so izpolnjeni vsi pogoji, določeni v tem oddelku, bo skušal opraviti hitro presojo te pomoči v rokih, določenih v Protokolu 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču o funkcijah in pristojnostih Nadzornega organa Efte na področju državne pomoči. Za nekatere vrste ukrepov, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev, določenih v tem oddelku, bo Nadzorni organ izvedel natančnejšo oceno ukrepa v zvezi z rizičnim kapitalom, kakor je natančno opredeljeno v oddelku 10B.5.
- (38) Kadar obstaja pomoč tudi na ravni ciljnih podjetij in je zagotavljanje rizičnega kapitala povezano s stroški, ki so upravičeni do pomoči v skladu z drugo uredbo, okvirom ali drugimi smernicami, se lahko uporablja to besedilo, da se preuči, ali je pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma o EGP.

10B.4.2 OBLIKA POMOČI

- (39) Izbira oblike pomoči je na splošno odvisna od države Efte, in to velja tudi za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom. Vendar bo Nadzorni organ pri presoji takih ukrepov preveril tudi, ali tržne investitorje spodbujajo k zagotavljanju rizičnega kapitala za ciljna podjetja in ali bodo morebiti povzročili, da se bodo odločitve o naložbah sprejemale na tržni osnovi (torej z usmerjenostjo v ustvarjanje dobička), kakor je nadalje pojasnjeno v oddelku 10B.4.3.
- (40) Nadzorni organ meni, da vrste ukrepov, ki lahko zagotovijo tak rezultat, vključujejo:
- (a) ustanavljanje investicijskih skladov (skladi tveganega kapitala), v katerih je država partner, investitor ali udeleženec, čeprav pod manj ugodnimi pogoji kakor drugi investitorji;
 - (b) jamstva za investitorje rizičnega kapitala ali sklade tveganega kapitala za delež investicijskih izgub ali jamstva za posojila investitorjem/skladom za naložbe v rizični kapital, če javno jamstvo potencialnih zadevnih izgub ne presega 50 % nominalnega zneska zajamčene naložbe;

⁽¹⁾ UL L 10, 13.1.2001, str. 30. Vključeno v točko 1e Priloge XV k Sporazumu o EGP z Odločbo Skupnega odbora št. 88/2002.

- (c) druge finančne instrumente, ki bodo spodbujali investitorje rizičnega kapitala ali sklade tveganega kapitala, da zagotovijo dodatni kapital za naložbe;
- (d) davčne spodbude za investicijske sklade in/ali njihove upravljalce ali za investitorje, da bodo izvajali naložbe rizičnega kapitala.

10B.4.3 POGOJI ZA ZDRUŽLJIVOST

- (41) Za zagotovitev prisotnosti spodbujevalnega učinka in potrebe po pomoči v ukrepih v zvezi z rizičnim kapitalom, kakor je navedeno v oddelku 10B.1.3.4, so pomembni številni kazalniki. Načeloma mora biti državna pomoč usmerjena na določeno tržno nepopolnost, za katero je dovolj dokazov o obstoju. Zato te smernice določajo varne pragove v zvezi s tranšami razpoložljivega kapitala za ciljne MSP na zgodnjih stopnjah njihove poslovne dejavnosti. Nadalje je za omejitev pomoči na najmanjši možni znesek bistveno, da so naložbe v ciljna MSP, ki prejemajo pomoč, usmerjene v ustvarjanje dobička in se upravljajo na podlagi tržnih zakonitosti. Nadzorni organ bo zagotovil, da so spodbujevalni učinek, potrebnost in sorazmernost pomoči prisotni v ukrepih v zvezi z rizičnim kapitalom ter da je splošna izravnava pozitivna, ko so izpolnjeni vsi naslednji pogoji.

Ukrepi, ki posebej vključujejo nosilce naložbe, ne bodo ocenjeni v skladu s pogoji iz tega oddelka, marveč v skladu z oddelkom 10B.5 teh smernic.

10B.4.3.1 *Najvišja stopnja tranš razpoložljivega kapitala*

- (42) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo predvideti tranše finančnih sredstev, če so v celoti ali deloma financirane z državnimi pomočmi, ki ne presegajo 1,5 milijona EUR za ciljno MSP v vsakem dvanajstmesečnem obdobju.

10B.4.3.2 *Omejitve pri financiranju stopnje zbiranja sredstev, zagona in širitve*

- (43) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo biti omejeni, da zagotovijo sredstva do stopnje širitve za mala podjetja ali za srednje velika podjetja na območjih, ki prejemajo pomoč. Morajo biti omejeni, da zagotovijo sredstva do stopnje zagona za srednje velika podjetja na območjih, ki ne prejemajo pomoči.

10B.4.3.3 *Razširjenost instrumentov naložb lastniškega kapitala in navideznega lastniškega kapitala*

- (44) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo zagotoviti vsaj 70 % celotnega proračuna v obliki instrumentov naložb lastniškega kapitala in navideznega lastniškega kapitala v ciljna MSP. Nadzorni organ bo pri presoji narave takih instrumentov upošteval gospodarsko vsebino instrumenta, ne pa njegovega imena in kvalifikacij, ki so mu jih pripisali investitorji. Nadzorni organ bo še zlasti upošteval stopnjo tveganja pri tvegani naložbi v ciljno podjetje, ki jo ima investitor, potencialne izgube, ki jih ima investitor, prevladovanje povračila, ki je odvisno od dobička, nad fiksnim povračilom ter stopnjo podrejenosti investitorja ob stečaju podjetja. Nadzorni organ bo morebiti tudi upošteval obravnavo, ki se uporablja za instrument naložbe v skladu s prevladujočimi domačimi pravnimi, ureditvenimi, finančnimi in računovodskimi pravili, če so ta združljiva in pomembna za kvalifikacijo.

10B.4.3.4 *Udeležba zasebnih investorjev*

- (45) Pri naložbah v skladu z ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo zasebni investitorji zagotoviti vsaj 50 % sredstev ali v primeru ukrepov, namenjenim MSP na območjih, ki prejemajo pomoč, vsaj 30 % sredstev.

10B.4.3.5 *Dobičkonosna narava odločitev o naložbah*

- (46) Ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom morajo zagotoviti, da so odločitve o naložbah v ciljna podjetja, dobičkonosne. Tako je v primeru, ko temelji spodbuda za izvedbo naložbe na izgledih znatnega možnega dobička in na nenehni pomoči ciljnim podjetjem v ta namen. Šteje se, da je to merilo izpolnjeno, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) ukrepi, ki ob znatni vključenosti zasebnih investorjev, kakor je opisano v oddelku 10B.4.3.4, zagotavljajo, da so naložbe izvedene na podlagi tržnih zakonitosti (tj. le za dobiček) posredno ali neposredno v lastniški kapital ciljnih podjetij;
- (b) obstaja poslovni načrt, ki vsebuje podrobne podatke o proizvodu, prodaji in razvoju donosnosti, ter predhodno določa izvedljivost projekta za vsako naložbo; in
- (c) za vsako naložbo obstaja jasna in realistična strategija izstopa.

10B.4.3.6 Poslovno upravljanje

- (47) Upravljanje ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom ali skladom rizičnega kapitala se mora izvršiti na podlagi tržnih zakonitosti. Ekipa upravljalcev se mora obnašati kot direktorji v zasebnem sektorju, ki skušajo optimizirati dobiček za svoje investitorje. Šteje se, da je to merilo prisotno, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
- (a) obstaja sporazum med poklicnim upravljalcem sklada ali družbo za upravljanje in udeleženci v skladu, ki določa, da je plačilo upravljalca povezano z uspešnostjo in opredelitvijo ciljev sklada ter predvidenim časovnim razporedom naložb;
 - (b) zasebni tržni investitorji so zastopani pri sprejemanju odločitev, na primer v odboru investitorjev ali svetovalnem odboru; in
 - (c) pri upravljanju sredstev se uporabljajo najboljše prakse in regulativni nadzor.

10B.4.3.7 Sektorski cilj

- (48) Če se mnogo skladov iz zasebnega sektorja osredotoči na posebne inovacijske tehnologije ali celo sektorje (kot so zdravstvo, informacijska tehnologija, biotehnologija), lahko Nadzorni organ sprejme sektorski cilj za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, pod pogojem, da spadajo ukrepi v področje teh smernic, kakor je opredeljeno v oddelku 10B.2.1.

10B.5 ZDRUŽLJIVOST UKREPOV POMOČI V ZVEZI Z RIZIČNIM KAPITALOM NA PODLAGI PODROBNEJŠE PRESOJE

- (49) Ta oddelek se uporablja za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, ki ne ustrezajo vsem pogojem iz oddelka 10B.4. Za te ukrepe je potrebna podrobnejša presoja združljivosti, ki temelji na preskusu izravnave, opisanem v oddelku 10B.1.3, da se zagotovi usmeritev zadevne tržne nepopolnosti ter zaradi večjih tveganj glede morebitnega izrivanja zasebnih investitorjev in izkrivljanja konkurence.
- (50) Ugotavljanje združljivosti ukrepov z delovanjem Sporazuma o EGP bo temeljilo na številnih pozitivnih in negativnih elementih. Noben posamezen element ni odločilen, prav tako ne moremo imeti skupine teh elementov same kot zadostne za zagotovitev združljivosti. V nekaterih primerih sta njihova uporaba in teža, ki jo imajo, odvisni od oblike ukrepa.
- (51) Države Efte bodo morale predložiti vse elemente in dokaze, za katere menijo, da so uporabni pri presoji ukrepa. Zahtevana stopnja dokazov in presoja Nadzornega organa bosta odvisni od značilnosti vsake zadeve ter sorazmerni s stopnjo obravnavane tržne nepopolnosti in tveganjem izrivanja zasebne naložbe.

10B.5.1 UKREPI POMOČI NA PODLAGI PODROBNE PRESOJE

- (52) Naslednja vrsta ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom, ki niso združljivi z enim ali več pogoji, opisanimi v oddelku 10B.4, bo predmet podrobnejše presoje ob upoštevanju manj očitnih dokazov tržne nepopolnosti in močnejšega morebitnega izrivanja zasebnih naložb in/ali izkrivljanja konkurence.

- (a) Ukrepi za zagotavljanje tranš razpoložljivega kapitala nad varnim pragom, ki znaša 1,5 milijona EUR na ciljno MSP v vsakem dvanajstmesečnem obdobju

Nadzorni organ se zaveda neprestanih nihanj, ki se sčasoma pojavljajo na trgu rizičnega kapitala in pri vrzeli lastniškega kapitala, ter različnih stopenj tržnih nepopolnosti, ki prizadenejo podjetja, odvisno od njihovega obsega, od stopnje poslovnega razvoja in gospodarskega sektorja. Zato je Nadzorni organ pripravljen preučiti razglasitev ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom, ki določajo tranše razpoložljivega kapitala nad pragom, ki znaša 1,5 milijona EUR letno na podjetje, in so združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP, če so predloženi potrebni dokazi o tržni nepopolnosti.

- (b) Ukrepi za zagotavljanje sredstev za fazo širitve za srednje velika podjetja na območjih, ki ne prejemajo pomoči

Nadzorni organ se zaveda, da lahko imajo nekatera srednje velika podjetja na območjih, ki ne prejemajo pomoči, nezadosten dostop do rizičnega kapitala celo v svoji fazi širitve, kljub razpoložljivosti sredstev za podjetja, ki ustvarjajo večji promet in/ali skupno bilanco. Zato je Nadzorni organ pripravljen preučiti razglasitev ukrepov, ki delno zajemajo fazo širitve srednje velikih podjetij in so združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP v nekaterih primerih, če so predloženi potrebni dokazi.

- (c) Ukrepi za zagotavljanje nadaljnjih naložb v ciljna podjetja, ki so že prejela kapitalske vloške v obliki pomoči za zagotovitev sredstev v poznejših krogih financiranja celo nad splošnimi varnimi pragovi, in financiranja podjetij, ki nastajajo

Nadzorni organ se zaveda pomena nadaljnjih naložb v ciljna podjetja, ki so že prejela kapitalske vloške v obliki pomoči na svojih zgodnjih stopnjah, za zagotavljanje sredstev v krogih financiranja celo nad najvišjimi varnimi tranšami razpoložljivega kapitala in financiranja podjetij, ki nastajajo, do izstopa iz začetne naložbe. To bo morda potrebno, da se bo preprečilo zmanjšanje javne udeležbe pri teh krogih financiranja in hkrati zagotovilo neprekinjenost zagotavljanja sredstev za ciljna podjetja, tako da imajo lahko javni in zasebni investitorji popolne koristi od tveganih naložb. Nadzorni organ je torej v teh okoliščinah in tudi ob upoštevanju posebnosti ciljnega sektorja in podjetij pripravljen preučiti razglasitev nadaljnje naložbe, ki je združljiva z delovanjem Sporazuma o EGP, če je višina te naložbe skladna z začetno naložbo in obsegom sredstev.

- (d) Ukrepi za zagotavljanje udeležbe zasebnih investorjev, in sicer pod 50 % na območjih, ki ne prejemajo pomoči, ali pod 30 % na območjih, ki prejemajo pomoč

V različnih državah EGP se stopnja razvoja trga zasebnega rizičnega kapitala znotraj EGP precej razlikuje. V nekaterih primerih je mogoče le s težavo najti zasebne investitorje in zato je Nadzorni organ pripravljen preučiti odobritev ukrepov z zasebno udeležbo pod pragovi, navedenimi v oddelku 10B.4.3.4, ki so združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP, če države Efte predložijo potrebne dokaze. Ta težava je lahko celo večja za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, usmerjene v MSP na območjih, ki prejemajo pomoč. V teh primerih lahko za podjetja dodatno primanjkuje razpoložljivega kapitala glede na njihovo oddaljeno lokacijo od središč tveganega kapitala, manjšo gostoto prebivalstva in povečan strah pred tveganjem, ki ga imajo zasebni investitorji. Na ta MSP lahko vplivajo zadeve, povezane s povpraševanjem, kot so izdelava takoj izvedljivega poslovnega predloga za naložbe, bolj omejena kultura lastniškega kapitala in določena nenaklonjenost, ker bi izgubili nadzor zaradi posega tveganega kapitala.

- (e) Ukrepi za zagotavljanje semenskega kapitala za mala podjetja, ki lahko predvidijo (i) manj ali nobene zasebne udeležbe zasebnih investorjev in/ali (ii) prevladovanje dolžniških instrumentov za naložbe v nasprotju z lastniškim kapitalom in navideznim lastniškim kapitalom

Tržne nepopolnosti, ki prizadenejo podjetja na stopnji zbiranja sredstev, so izrazitejšje zaradi visoke stopnje tveganja, povezanega z morebitno naložbo, in potrebe po tesnejšem mentorstvu podjetnika v tej bistveni fazi. To se kaže tudi z nenaklonjenostjo in skorajšnjo odsotnostjo zasebnih investorjev pri zagotavljanju semenskega kapitala, ki ne vključuje ali vključuje zelo omejeno tveganje izrivanja. Poleg tega je morebitno izkrivljanje konkurence omejeno zaradi pomembne oddaljenosti teh malih podjetij od trga. Ti razlogi lahko upravičujejo večjo naklonjenost Nadzornega organa ukrepom, usmerjenim na stopnjo zbiranja sredstev, tudi glede na morebiten bistven pomen ustvarjanja rasti in delovnih mest v EGP.

- (f) Ukrepi, ki posebej vključujejo nosilce naložbe

Nosilec naložbe lahko olajša usklajenost med investitorji in ciljnim MSP, za katere lahko zato izboljša dostop do rizičnega kapitala. Vendar pa je pri tržnih nepopolnostih, povezanih s podjetji, v katera je usmerjen nosilec, lahko nosilec brez finančnih spodbud neučinkovit. Na primer, investitorjem se morebiti ne zdi privlačna vrsta naložb, v katero je usmerjen nosilec, v primerjavi z naložbami višjih tranš ali naložbami v bolj uveljavljena podjetja ali bolj uveljavljene trge, kljub razvidnemu potencialu za donosnost ciljnih podjetij. Zato je Nadzorni organ pripravljen preučiti odobritev ukrepov, ki posebej vključujejo nosilca naložbe, in so združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP, če so predloženi potrebni dokazi o jasno opredeljeni tržni nepopolnosti.

- (g) Stroški, povezani s prvim pregledom družb zaradi sklenitve naložb do stopnje primerne gospodarjenja (stroški za poizvedbe)

Skladi rizičnega kapitala ali njihovi upravljalci lahko naletijo na 'stroške za poizvedbe' pri odkrivanju MSP pred fazo primerne gospodarjenja. Donacije, ki krijejo del teh stroškov za poizvedbe, morajo spodbuditi sklade ali njihove upravljalce, da izvedejo več dejavnosti 'poizvedovanja' kot sicer. To je lahko koristno tudi za zadevne MSP, čeprav poizvedba ne povzroči naložbe, saj navedenim MSP omogoča, da pridobijo več izkušenj s financiranjem rizičnega kapitala. Ti razlogi lahko upravičijo bolj naklonjeno držo Nadzornega organa donacijam, ki krijejo del stroškov za poizvedbe s strani skladov rizičnega kapitala ali njihovih upravljalcev, pod naslednjimi pogoji: upravičeni stroški morajo biti omejeni na stroške za poizvedbe, povezane z MSP, ki so predvsem v fazi zbiranja sredstev ali zagona, če ti stroški ne povzročijo naložbe, ter stroški morajo izključevati pravne in upravne stroške skladov. Poleg tega donacija ne sme presegati 50 % upravičenih stroškov.

10B.5.2 POZITIVNI UČINKI POMOČI**10B.5.2.1 *Obstoj in dokazi o tržni nepopolnosti***

- (53) Nadzorni organ bo za ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, ki predvidevajo tranše razpoložljivega kapitala v ciljna podjetja, razen pogojev, določenih v oddelku 10B.4, predvsem tistih o tranšah nad 1,5 milijona EUR na ciljno MSP za vsako dvanajstmesečno obdobje, nadaljnje naložbe ali financiranje faze širitve srednje velikih podjetij na območjih, ki ne prejemajo pomoči, ter za ukrepe, ki posebej vključujejo nosilca naložbe, zahteval dodatne dokaze o tržni nepopolnosti, ki se odpravlja na vsaki ravni, na kateri je morda prisotna pomoč, preden bo razglasil, da je predlagan ukrep v zvezi z rizičnim kapitalom združljiv z delovanjem Sporazuma o EGP. Taki dokazi morajo temeljiti na študiji, ki kaže stopnjo 'vrzeli lastniškega kapitala' glede na ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, usmerjene v ciljna podjetja in sektorje. Zadevni podatki se nanašajo na ponudbo rizičnega kapitala in kapital za zbiranje sredstev ter pomen industrije tveganega kapitala v lokalnem gospodarstvu. V idealnem primeru ga je treba zagotoviti v časovnih obdobjih od treh do petih let pred izvajanjem ukrepa in tudi v prihodnosti na podlagi razumnih napovedi, če so na voljo. Predloženi dokazi lahko tudi vključujejo naslednje elemente:

- (a) razvoj zbiranja sredstev v zadnjih petih letih tudi v primerjavi z ustreznim nacionalnim in/ali evropskim povprečjem;
- (b) trenutni presežek denarja;
- (c) delež vladnih programov za naložbe, ki prejemajo pomoč, v skupni naložbi tveganega kapitala v predhodnih treh do petih letih;
- (d) odstotek novih podjetij v nastajanju, ki prejemajo tvegani kapital;
- (e) porazdelitev naložb po kategorijah zneskov naložb;
- (f) primerjavo števila predstavljenih poslovnih načrtov in števila naložb, narejenih po segmentih (znesek naložbe, sektor, krog financiranja idr.).

Za ukrepe, usmerjene v MSP, ki so na območjih, ki prejemajo pomoč, je treba zadevne podatke dopolniti s katerim koli drugim pomembnim dokazom o regionalnih posebnostih, ki upravičujejo značilnosti predvidenega ukrepa. Naslednji elementi so lahko pomembni:

- (a) ocena dodatnega obsega vrzeli lastniškega kapitala, ki jo povzročijo obrobnost in druge regionalne posebnosti, predvsem glede skupnega zneska vloženega rizičnega kapitala, števila skladov ali nosilcev naložbe, prisotnih na območju ali nekoliko oddaljenih od njega, razpoložljivosti usposobljenih upravljavcev, števila poslov ter povprečja in najmanjšega obsega poslov, če sta na voljo;
 - (b) posebne lokalne gospodarske podatke, socialne in/ali zgodovinske razloge za nezadostno zagotavljanje rizičnega kapitala v primerjavi z ustreznimi povprečnimi podatki in/ali po potrebi položajem na nacionalni ravni in/ali ravni EGP;
 - (c) vsak drug pomemben kazalnik, ki kaže povečano stopnjo tržne nepopolnosti.
- (54) Če se zadevni tržni pogoji niso spremenili, lahko države Efte enake dokaze predložijo večkrat. Nadzorni organ si pridržuje pravico, da dvomi o veljavnosti predloženih dokazov.

10B.5.2.2 *Primernost instrumenta*

- (55) Pomemben element pri preskusu izravnave je dejstvo, če in koliko se lahko državna pomoč na področju rizičnega kapitala obravnava kot ustrezen instrument zasebne naložbe rizičnega kapitala. Ta presoja je tesno povezana s presojo spodbujevalnega učinka in potrebe po pomoči, kakor je pojasnjeno v oddelku 10B.5.2.3.
- (56) Nadzorni organ bo pri podrobni presoji posebej upošteval vsako presojo vplivov predlaganega ukrepa, ki jo je naredila država Efte. Če je država Efte predvidela druge politične možnosti ter so bile prednosti uporabe selektivnega instrumenta, kot so državne pomoči, predložene Nadzornemu organu, se zadevni ukrepi štejejo za ustrezen instrument. Nadzorni organ bo tudi opravil presojo dokazov o drugih ukrepih, ki so bili ali bodo sprejeti, da se bo zapolnila 'vrzel lastniškega kapitala' ter zlasti naknadna preverjanja in zadeve na strani ponudbe in povpraševanja, ki vplivajo na ciljna MSP, da bo videl, kakšno bo vzajemno delovanje na predlagane ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom.

10B.5.2.3 Spodbujevalni učinek in potreba po pomoči

- (57) Spodbujevalni učinek ukrepov pomoči v zvezi z rizičnim kapitalom ima bistveno vlogo pri presoji združljivosti. Nadzorni organ meni, da je spodbujevalni učinek prisoten pri ukrepih, ki izpolnjujejo vse pogoje, navedene v oddelku 10B.4. Vendar pa postaja za ukrepe, vključene v ta oddelek, prisotnost spodbujevalnega učinka manj očitna. Zato bo Nadzorni organ po potrebi prav tako upošteval naslednja dodatna merila, ki kažejo dobičkonosen značaj odločitev o naložbah in poslovno upravljanje ukrepov.

10B.5.2.3.1 Poslovno upravljanje

- (58) Poleg pogojev iz oddelka 10B.4.3.6 bo Nadzorni organ kot pozitivno obravnaval dejstvo, da strokovnjaki iz zasebnega sektorja ali neodvisni strokovnjaki, izbrani na podlagi preglednega in nediskriminatornega postopka, po možnosti javnega razpisa, ter z dokazanimi izkušnjami in doseženimi rezultati na trgu kapitalskih naložb, najboljše v istem(-ih) sektorju(-ih), v katere so usmerjena sredstva, ter s poznavanjem ustrezne pravne in računovodske podlage za naložbo upravljajo ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom ali sredstva.

10B.5.2.3.2 Prisotnost odbora za naložbe

- (59) Drug pozitiven element bi bil obstoj odbora za naložbe, ki bi bil neodvisen od družbe za upravljanje sredstev in bi ga sestavljali neodvisni strokovnjaki iz zasebnega sektorja z bogatimi izkušnjami v ciljnem sektorju in po možnosti tudi predstavniki investorjev ali neodvisnih strokovnjakov, izbranih na podlagi preglednega, nediskriminatornega postopka, po možnosti javnega razpisa. Ti strokovnjaki bi upravljavcem ali družbam za upravljanje zagotavljali analize o obstoječih in predvidenih prihodnjih razmerah na trgu ter nadzorovali in jim predlagali potencialna ciljna podjetja z dobrimi možnostmi za vlaganje.

10B.5.2.3.3 Obseg ukrepa/sredstev

- (60) Nadzorni organ bo kot pozitivno obravnaval dejstvo, da se, kadar je pri ukrepih v zvezi z rizičnim kapitalom proračun za vlaganja v ciljna MSP dovolj velik, pri upravljanju sredstev izkoristi ekonomija obsega ter možnost za razvejanje tveganja z izborom zadostnega števila naložb. Obseg sredstev mora biti tak, da zagotovi možnost absorpcije visokih stroškov transakcije in/ali financiranja poznejše, donosnejše stopnje financiranja ciljnih podjetij. Večji obseg sredstev se bo pozitivno obravnaval tudi ob upoštevanju ciljnega sektorja ter če so tveganja izirvanja zasebnih naložb in izkrivljanja konkurence čim manjša.

10B.5.2.3.4 Prisotnost poslovnih angelov

- (61) Za ukrepe, usmerjene v semenski kapital, glede na bolj poudarjene stopnje tržne nepopolnosti, ki se lahko opazijo v tej fazi, bo Nadzorni organ ugodno upošteval neposredno ali posredno udeležbo poslovnih angelov pri naložbah na stopnji zbiranja sredstev. V takih razmerah je zato pripravljen preučiti razglasitev ukrepov, ki so združljivi z delovanjem Sporazuma o EGP, tudi če predvidevajo prevladovanje dolžniških instrumentov, vključno z višjo stopnjo podrejenosti državnih sredstev in pravico do prvega dobička za poslovne angele, večje povračilo za njihovo zagotavljanje kapitala in dejavno udeležbo pri upravljanju ukrepov/sredstev in/ali ciljnih podjetij.

10B.5.2.4 Sorazmernost

- (62) Za združljivost je treba znesek pomoči omejiti na najmanjši možni znesek. Način, na katerega se lahko doseže ta vidik sorazmernosti, bo neizogibno odvisen od oblike zadevnega ukrepa. Vendar se ob odsotnosti mehanizmov za preverjanje, ali investitorji prejemajo prekomerno nadomestilo, oziroma ukrepov, pri katerih javni sektor v celoti krije tveganje izgub in/ali pri katerem imajo koristi drugi investitorji, ukrep ne bo obravnaval kot sorazmeren.

- (63) Nadzorni organ bo upošteval, da naslednji elementi pozitivno vplivajo na presojo sorazmernosti, saj pomenijo pristop najboljše prakse:

(a) **Javni razpis za upravljavce.** Pregleden, nediskriminatoren javni razpis za izbor upravljavcev ali družbe za upravljanje, ki zagotavlja najboljše razmerje med kakovostjo in ceno, bo pozitivno obravnavan, saj bo omejil raven stroškov (in po možnosti pomoči) na najmanjši možni znesek in bo prav tako čim bolj zmanjšal izkrivljanje konkurence.

(b) **Javni razpis ali poziv za javno zbiranje investorjev.** Javni razpis za določitev kakršnih koli „ugodnejših pogojev“ za investitorje ali za ponudbo takih pogojev drugim investitorjem. Ta ponudba ima lahko obliko poziva za javno zbiranje investorjev ob ustanovitvi investicijskega sklada ali nosilca naložbe, ali pa obliko sheme (kot je na primer jamstvena shema), ki ostane odprta za nove člane za daljše obdobje.

10B.5.3 NEGATIVNI UČINKI POMOČI

- (64) Nadzorni organ bo morebitne negativne učinke v smislu izkrivljanja konkurence in tveganja izrivanja zasebnih naložb izravnal s pozitivnimi učinki pri presoji združljivosti ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom. Te morebitno negativne učinke bo treba analizirati na vsaki od treh ravni, na katerih je lahko prisotna pomoč. Pomoč investitorjem, nosilcem naložbe in investicijskim skladom lahko negativno vpliva na konkurenco na trgu za zagotavljanje rizičnega kapitala. Pomoč ciljnim podjetjem lahko negativno vpliva na proizvodne trge, na katerih ta podjetja tekmujejo.

10B.5.3.1 *Izrivanje*

- (65) Na ravni trga za zagotavljanje rizičnega kapitala lahko državne pomoči povzročijo izrivanje zasebnih naložb. To lahko zmanjša spodbude zasebnih investorjev pri zagotavljanju sredstev za ciljna MSP in jih tako spodbuja, da počakajo, dokler država ne zagotovi pomoči za take naložbe. To tveganje postane pomembnejše v sorazmerju s povečanjem zneska transh razpoložljivega kapitala, vloženega v podjetje, z večjim obsegom podjetja in s poznejšimi stopnjami poslovanja, saj je zasebni rizični kapital v teh okoliščinah postopoma vedno bolj razpoložljiv.
- (66) Zato bo Nadzorni organ zahteval posebne dokaze o tveganju izrivanja za ukrepe, ki predvidevajo večje tranše razpoložljivega kapitala v ciljnih MSP, nadaljnje naložbe, financiranje faze širitve srednje velikih podjetij na območjih, ki ne prejemajo pomoči, oziroma ukrepe z nizko udeležbo zasebnih investorjev ali ukrepe, ki posebej predvidevajo nosilce naložbe.
- (67) Poleg tega bodo morale države Efte predložiti dokaze, s katerimi bodo pokazale, da tveganje izrivanja ne obstaja, zlasti za ciljni segment, ciljni sektor in/ali industrijsko strukturo.
- (68) Naslednji elementi so lahko pomembni:
- (a) število podjetij s tveganim kapitalom/skladov/nosilcev naložbe, ki obstajajo na nacionalni ravni ali na območju v primeru regionalnega sklada, in segmenti, v katerih so dejavni;
 - (b) ciljna podjetja v smislu velikosti podjetij, stopnje rasti in poslovnega sektorja;
 - (c) povprečni obseg posla in po možnosti najmanjši obseg posla, ki bi ga skladi ali investitorji nadzorovali;
 - (d) skupni znesek tveganega kapitala, ki je na voljo za ciljna podjetja, sektorje in stopnje, na katerega je usmerjen zadevni ukrep.

10B.5.3.2 *Druga izkrivljanja konkurence*

- (69) Ker je večina ciljnih MSP ustanovljena pred kratkim, je malo verjetno, da bodo imela ta MSP na ravni trga, kjer so prisotna, pomembno tržno moč in da bo tako prihajalo do pomembnega izkrivljanja konkurence v tem pogledu. Vendar ni možno izključiti dejstva, da bodo imeli ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom lahko učinek, zaradi katerega bodo neučinkovita podjetja in sektorji, ki bi drugače izginili, ostajali na površju. Poleg tega lahko prekomerna ponudba sredstev rizičnega kapitala neučinkovitim podjetjem umetno poveča njihovo vrednost in tako izkrivlja trg rizičnega kapitala na ravni ponudnikov sredstev, ki bodo morali plačati višje cene za nakup teh podjetij. Pomoč za določen sektor lahko tudi ohranja proizvodnjo v nekonkurenčnih sektorjih, medtem ko lahko pomoč za določeno regijo razvije neučinkovito dodelitev dejavnikov proizvodnje med regijami.

- (70) Nadzorni organ bo pri ugotavljanju teh tveganj preučil predvsem naslednje dejavnike:

- (a) splošno donosnost podjetij, v katera se sčasoma vlaga, in možnosti prihodnje donosnosti;
- (b) stopnjo neuspešnosti podjetij, ki so predmet ukrepa;
- (c) največji obseg transh razpoložljivega kapitala, predvidenih z ukrepom, v primerjavi s prihodki in stroški ciljnih MSP;
- (d) presežno zmogljivost sektorja, ki je upravičen do pomoči.

10B.5.4 IZRAVNAVA IN ODLOČITEV

- (71) Ob upoštevanju zgoraj navedenih pozitivnih in negativnih elementov bo Nadzorni organ izravnal učinke ukrepov v zvezi s tveganim kapitalom in določil, ali posledična izkrivljanja negativno vplivajo na pogoje trgovanja do mere, ki je v nasprotju s skupnim interesom. Analiza vsakega posameznega primera bo temeljila na celoviti presoji predvidljivega pozitivnega in negativnega vpliva državne pomoči. Nadzorni organ zato ne bo samodejno uporabil meril, določenih v teh smernicah, ampak bo opravil celovito presojo njihovega relativnega pomena.

- (72) Nadzorni organ se lahko vzdrži nasprotovanja priglasenemu ukrepu pomoči, ne da bi sprožil formalni postopek preiskave, ali pa lahko na podlagi formalnega postopka preiskave, določenega v členu 6 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču, zaključi postopek z odločbo v skladu s členom 7 dela II Protokola 3. Če sprejme pogojno odločbo v skladu s členom 7(4) dela II Protokola 3 za zaključek formalnega postopka preiskave, lahko Nadzorni organ, da omeji morebitno izkrivljanje konkurence in zagotovi sorazmernost, oblikuje predvsem naslednje pogoje:
- (a) če so predvideni višji pragovi tranš razpoložljivega kapitala za ciljno podjetje, lahko zniža najvišji predlagani znesek na tranšo razpoložljivega kapitala ali določi najvišji skupni znesek sredstev na ciljno podjetje;
 - (b) če so predvidene naložbe pri fazi širitve v srednje velika podjetja na območjih, ki ne prejemajo pomoči, lahko omeji naložbe predvsem na stopnjo zbiranja sredstev ali zagona in/ali omeji naložbe na enega ali dva kroga in/ali omeji tranše na najvišji prag za vsako ciljno podjetje;
 - (c) če je predvidena nadaljnja naložba, lahko določi posebne mejne vrednosti za najvišji znesek, ki se vloži v vsako ciljno podjetje, za stopnjo naložbe, upravičeno do intervencije, in/ali za obdobje, v katerem je lahko pomoč zagotovljena, tudi ob upoštevanju zadevnega sektorja in obsega sredstev;
 - (d) če je predvidena manjša udeležba zasebnih investorjev, lahko zahteva postopno povečanje udeležbe zasebnih investorjev med obstojem sklada, predvsem ob upoštevanju poslovne stopnje, sektorja, ustreznih ravni soudeležbe pri dobičku in podrejenosti ter po možnosti lokalizacije ciljnih podjetij na območjih, ki prejemajo pomoč;
 - (e) za ukrepe, ki predvidevajo le semenski kapital, lahko zahteva, da države Efte zagotovijo, da država dobi ustrezno povrnitev svoje naložbe sorazmerno s tveganji, nastalimi pri teh naložbah, zlasti kadar financira naložbo v obliki dolžniških instrumentov ali instrumentov navideznega kapitala, katerih donos bi moral biti na primer povezan z morebitnimi pravicami izkoriščanja (npr. avtorskimi honorarji), ki jih ustvarijo pravice intelektualne lastnine kot posledico naložbe;
 - (f) zahteva drugačno usklajevanje med določbami soudeležbe pri dobičku oziroma izgubi ter stopnjo podrejenosti med državo in zasebnimi investitorji;
 - (g) zahteva strožje obveznosti glede kumulacije pomoči rizičnega kapitala s pomočjo, dodeljeno v skladu z drugimi uredbami ali okviri o državni pomoči, z odstopanjem od oddelka 10B.6.

10B.6 KUMULACIJA

- (73) Kadar se kapital, zagotovljen za ciljno podjetje v skladu z ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom, ki jih zajemajo te smernice, uporablja za financiranje začetne naložbe, stroškov za raziskovanje in razvoj ali drugih stroškov, upravičenih do pomoči v skladu z drugimi uredbami o skupinskih izjemah, smernicami, okviru ali drugimi dokumenti o državnih pomočeh, bodo zadevni pragovi pomoči oziroma najvišji upravičeni zneski zmanjšani za 50 % na splošno in za 20 % za ciljna podjetja, ki so na območjih, ki prejemajo pomoč, v prvih treh letih prve naložbe rizičnega kapitala in do celotnega prejetega zneska. To znižanje se ne uporablja za intenzivnosti pomoči, ki so predvidene v Smernicah Nadzornega organa za raziskave in razvoj ⁽¹⁾ oziroma v kakršnem koli okviru, ki je njihov naslednik, ali uredbi o skupinski izjemi na tem področju.

10B.7 KONČNE DOLOČBE

10B.7.1 SPREMLJANJE IN POROČANJE

- (74) Protokol 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču ter Odločba Nadzornega organa EFTA št. 195/04/COL z dne 14. julija 2004 o izvajanju določb, navedenih v členu 27 dela II Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču, zahtevata, da države Efte predložijo letna poročila Nadzornemu organu.
- (75) Glede ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom morajo poročila vsebovati zbirno tabelo z razčlenitvijo naložb, ki so se izvajale s sredstvi ali v skladu z ukrepi v zvezi z rizičnim kapitalom, vključno s seznamom vseh podjetij, ki so upravičenci ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom. Poročilo mora zagotoviti tudi kratek opis dejavnosti investicijskih skladov s podrobnostmi o preučeni morebitnih poslih in dejansko izvedenih transakcijah ter o donosu nosilcev naložbe z zbirnimi podatki o znesku kapitala, zagotovljenem z nosilcem. Da preveri, ali so se upoštevali pogoji iz odločbe Nadzornega organa o odobritvi ukrepa pomoči, lahko Nadzorni organ zahteva dodatne informacije o dodeljeni pomoči.

Letna poročila bodo objavljena na spletni strani Nadzornega organa.

⁽¹⁾ Poglavje 14 Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.

- (76) Poleg tega Nadzorni organ meni, da so za izboljšanje preglednosti državnih pomoči v EGP potrebni nadaljnji ukrepi. Zlasti se zdi potrebno zagotoviti, da imajo države Efte, gospodarski subjekti, zainteresirane stranke in sam Nadzorni organ enostaven dostop do podatkov o celotnem seznamu vseh upravičenih shem pomoči v zvezi z rizičnim kapitalom.
- (77) To je mogoče doseči brez težav z vzpostavitvijo povezanih spletnih strani. Zato bo Nadzorni organ pri preučevanju shem pomoči v zvezi z rizičnim kapitalom sistematično zahteval, da države Efte objavijo celotno besedilo končnih shem pomoči na internetu in Nadzornemu organu sporočijo internetni naslov objave.

Shema se ne sme izvajati, dokler niso podatki objavljeni na internetu.

- (78) Države Efte morajo pri vseh ukrepih v zvezi z rizičnim kapitalom hraniti podrobno evidenco o dodeljevanju pomoči. Take evidence morajo vsebovati vse podatke, potrebne za določitev, ali so bili spoštovani pogoji iz smernic, zlasti kar zadeva obseg tranš, velikost podjetij (mala ali srednje velika podjetja), razvojno stopnjo podjetja (zbiranje sredstev, zagon ali širitev), njegov sektor dejavnosti (po možnosti na štirištevilčni stopnji klasifikacije NACE), ter podatke o upravljanju sredstev in o drugih merilih, navedenih v teh smernicah. Te informacije je treba hraniti 10 let od datuma dodelitve pomoči.

Nadzorni organ bo države Efte zaprosil, naj zagotovijo te podatke, da bi se izvedla presoja vpliva teh smernic tri leta po njihovem začetku veljavnosti.

10B.7.2 ZAČETEK IN ČAS VELJAVNOSTI

- (79) Nadzorni organ bo te smernice uporabljal od datuma njihovega sprejetja. Te smernice bodo nadomestile poglavje 10A Smernic Nadzornega organa o državni pomoči.
- (80) Te smernice bodo prenehale veljati 31. decembra 2013. Po posvetovanju z državami Efte jih lahko Nadzorni organ spremeni pred tem datumom na podlagi pomembnih pomislekov v zvezi s politiko konkurence ali politiko rizičnega kapitala oziroma zaradi upoštevanja drugih politik EGP ali mednarodnih obveznosti. Kadar bi bilo v pomoč, lahko Nadzorni organ zagotovi tudi dodatna pojasnila o svojem pristopu k določenim vprašanjem. Nadzorni organ namerava izvesti pregled teh smernic tri leta po njihovem začetku veljavnosti.
- (81) Nadzorni organ bo te smernice uporabljal za vse priglašene ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, za katere mora sprejeti odločitev po tem, ko bodo smernice sprejete, čeprav so bili ukrepi priglašeni pred objavo smernic.
- (82) Skladno s Sporočilom Komisije o določitvi pravil, ki se uporabljajo za ovrednotenje nezakonite državne pomoči ⁽¹⁾ (*consecutio legis*), bo Nadzorni organ v primeru nepriglašene pomoči uporabil:

- (a) te smernice, če je bila pomoč dodeljena po njihovem sprejetju;
- (b) poglavje 10A Smernic Nadzornega organa o državni pomoči v vseh drugih primerih.

10B.7.3 PRIMERNI UKREPI

- (83) Nadzorni organ na podlagi člena 1(1) dela I Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču s tem državam Efte predlaga naslednje primerne ukrepe glede njihovih ustreznih obstoječih ukrepov v zvezi z rizičnim kapitalom.
- (84) Države Efte morajo po potrebi spremeniti svoje obstoječe ukrepe v zvezi z rizičnim kapitalom, da jih uskladijo s temi smernicami v dvanajstih mesecih po sprejetju teh smernic.
- (85) Države Efte so vabljeni, da izrecno brezpogojno soglašajo s temi predlaganimi primernimi ukrepi v dveh mesecih od datuma sprejetja teh smernic. Če Nadzorni organ ne prejme odgovora, bo domneval, da zadevna država Efte ne soglaša s predlaganimi ukrepi.“

⁽¹⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.